TEKİRDAĞ İL MÜFTÜLÜĞÜ

TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ

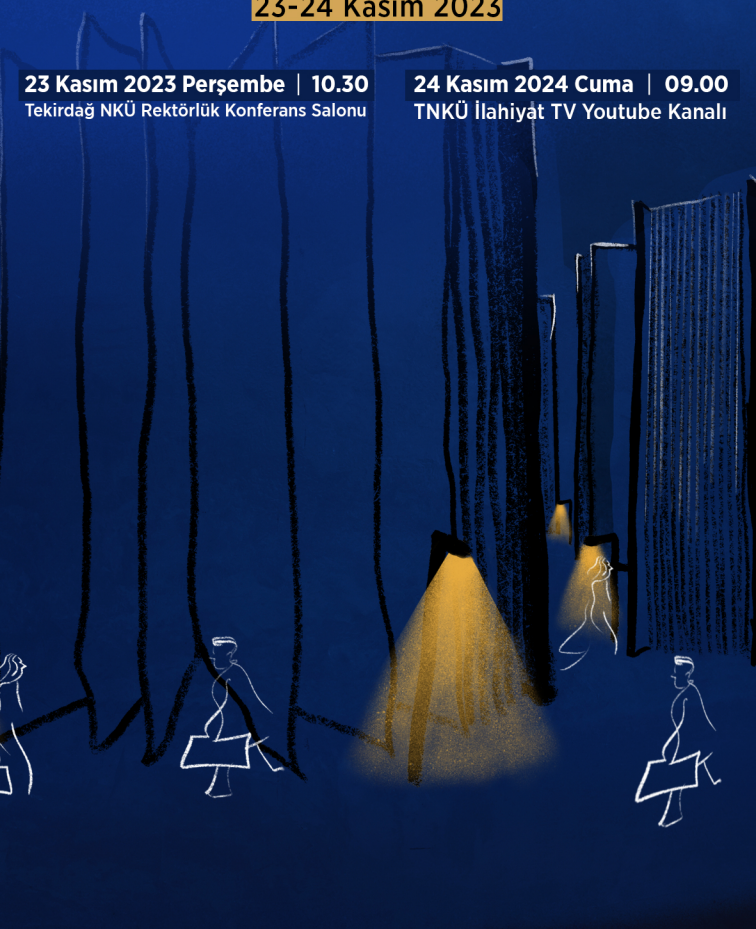
I. ULUSLARARASI ÇAĞDAŞ DİNİ MESELELER SEMPOZYUMU

"DİN ve GENÇLİK"

23-24 Kasım 2023

23 Kasım 2023 Perşembe | 10.30
Tekirdağ NKÜ Rektörlük Konferans Salonu

24 Kasım 2024 Cuma | 09.00
TNKÜ İlahiyat TV Youtube Kanalı

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Hasan KESKİN-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Mustafa SOYKÖK-Tekirdağ İl Müftüsü
Doç. Dr. Vezir HARMAN-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan AKKIR-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Muzaffer ÜZÜMCÜ-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Hızır YAĞCI-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

YÜRÜTME KURULU

Doç. Dr. Ramazan AKKIR- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğretim Üyesi Muzaffer ÜZÜMCÜ- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

SEKRETERYA

Arş. Gör. Ali SEVER- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Arş. Gör. Sümeyra TURAN- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Arş. Gör. Bünyamin BULUTLU- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Arş. Gör. Yusuf BUHAN- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Arş. Gör. Muhammed Emin BAYIR- Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

BİLİM ve DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Mümin ŞAHİN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOŞKUN, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN, Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail ÇALIŞKAN, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK, Hitit Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ÖZKÖSE, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ, Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Bayram Ali ÇETİNKAYA, İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Celalettin VATANDAŞ, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Prof. Dr. Ali BAKKAL, Akdeniz Üniversitesi

Prof. Dr. Zekeriya GÜLER, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Metin ÖZDEMİR, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Fuat AYDIN, Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Vecdi AKYÜZ, İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ, İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Nurettin GEMİCİ, İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Kemal YILDIZ, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Metin BOZKUŞ, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Osman KURT, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Casim AVCI, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Cemal AĞIRMAN, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Osman KARA, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer ASLAN, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR, İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Yusuf ÖZKIR, İstanbul Medipol Üniversitesi

Prof. Dr. Galip YAVUZ, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet KOÇ, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ, Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Abdullah ÖZBOLAT, Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Talip ÖZDEŞ, Yozgat Bozok Üniversitesi

Prof. Dr. İsa BAJCİNCA, Pristina Üniversitesi

Prof. Dr. Milazim KRASNİQİ, Pristina Üniversitesi

Prof. Dr. Ali PAJZITI, South East European University

Prof. Dr. İsmail BARDHI, Üsküp Üniversitesi

Prof. Dr. Musa MÜSAİT, Tetova Üniversitesi

Doç. Dr. Muhammed ALİ, Uluslararası Saraybosna Üniversitesi
Doç. Dr. Zehra Gözütok TAMDOĞAN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Yakup BIYIKOĞLU, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Yakup YÜKSEL, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan TURAN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih KÖSE, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer YILMAZ, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Osman Nedim YEKTAR, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Necati SÜMER, Siirt Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail ÇAĞLAR, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Turgay YERLİKAYA, İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah İnce, Sakarya Üniversitesi
Doç Dr. Halil Temiztürk, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Özkan ÖZTÜRK ,Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Emine Nurefşan DİNÇ, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Yasemin SARI, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Ahmet BAYINDIR, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Nizamettin KARATAŞ, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Hasan Sabri ÇELİKTAŞ, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Osman ARPAÇUKURU, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Muhammet Ali TEKİN, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Cemil Cahit MOLLAİBRAHİMOĞLU, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Ajni SİNANİ, Pristina Üniversitesi
Dr. Abdullah REXHEPİ, Pristina Üniversitesi
Dr. Ahmet LUTOV, Türkiye Diyanet Vakfı- Bulgaristan
Dr. Eduar CAKA, Arnavutluk Tirana Tarih Kurumu

KATILIMCILAR

Kemaleddin TAŞ, Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi
Mehmet SOYSALDI, Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
İskender ŞAHİN, Doç. Dr., İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Yakup YÜKSEL, Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Ayhan ÖZ, Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Osman Nedim YEKTAR, Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Vezir HARMAN, Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Ramazan AKKIR, Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Fatih KURT, Doç. Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı
Mirpenç AKŞİT, Doç. Dr., Iğdır Üniversitesi
Abdullah İNCE, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Necati SÜMER, Doç. Dr., Siirt Üniversitesi
Ahmet AKTAŞ, Doç. Dr., Siirt Üniversitesi
İsmet EŞMELİ, Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi
İsmail ŞİMŞEK, Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi
Fatih SANCILI, Dr., Ardahan Üniversitesi
Yusuf Kenan ATILGAN, Dr., Muş Alparslan Üniversitesi
Fatiha BOZBAŞ, Dr., Selçuk Üniversitesi
Abdullah TURHAN, Dr., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Rukiye GÖGEN, Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Abdülaziz KIRANŞAL, Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı
Selcen NEBİOĞLU, Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı
Erhan KUÇLU, Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi
Ahmet AKDENİZ, Dr., Dicle Üniversitesi
Seracettin ERAYDIN, Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Taşkın KOÇAK, Araştırmacı Yazar
Server AKIN, Diyanet İşleri Başkanlığı
Abdullah CENGİZ, Milli Eğitim Müdürlüğü
Emrah KARAPOLAT, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fatih BAŞ, Aksaray Üniversitesi
Nurhibe Büşra ER, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Rümeysa BİÇER, Yalova Üniversitesi

Prof. Dr. Kemaleddin TAŞ - Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

TÜRK TOPLUMUNDA GENÇLİĞİN ANLAM ARAYIŞI VE DİN

Sosyal yapının davranışlarının belirlenmesinde çok etkili bir fonksiyon görmekte olan dinin toplumdaki en önemli fonksiyonlarından biri, insanlara belli bir "zihniyet yapısı" kazandırmasıdır. Din, topluma belli bir zihniyet kazandırarak sosyal hayatın şekillenmesini sağlamakta ve bu doğrultuda insana kendisi ve evren hakkında bir bakış açısı vermektedir. Böylece kişi dinde, kendi niteliği ve evrendeki yeri hakkında bütüncül bir bilgi şeması bulmakta; kendi başlangıcı ve sonunu görmektedir. Bu özelliklerinden dolayı din günümüzde de özünde taşıdığı "aşkın" değerlerle insanları kendisine bağlamakta, çeşitli kültür sahaları üzerinde tesir göstermekte ve bu anlamda kültürün hâkim gücü olma eğilimini sürdürmektedir. Çünkü yaşam boyunca karşılaşılan birçok olayın anlamlandırılması noktasında, dinin dışında ve onun yerini doldurabilecek hiçbir profan mutlak değer mevcut değildir. Nitekim din, bir toplum içerisindeki salt dinî işlevlerinin ötesinde önemli tamamlayıcı toplumsal fonksiyonları da yerine getirmektedir. Bu çerçevede, onun kişisel ve toplumsal kimlik belirlenmesindeki ve özellikle de ülkemiz gibi hızlı değişim süreçlerine maruz bulunan toplumların karşı karşıya kaldıkları kimlik sorunlarının çözümündeki tamamlayıcı fonksiyonları da büyük önem arz etmektedir. Ayrıca din, toplumda karşılaşılan olayların yorumunun yapılabilmesini kolaylaştırmakta, davranışların belirlenmesi için rehberlik sağlayan bir çeşit "algılama çerçevesi" teşkil etmekte ve böylece kişinin kozmos içindeki yerini tayin eden önemli bir faktör olmaktadır.

Ülkemizin yakın tarihinde bütün geleneksel kurum ve yapıları da içine alan çok köklü sosyokültürel değişimler zorunlu olarak çeşitli uyumsuzluk ve çatışmaları da beraberinde getirmektedir. Bu süreçten en fazla etkilenen kesimlerin başında gençler gelmektedir. Değer yargıları hızla değişen Türk gençliği; içinde yaşadığı toplumun değerlerinin de hızla değişmesi karşısında çoğu zaman kimlik bunalımları yaşamakta ve çıkmazlarla karşı karşıya kalmaktadır. Buna rağmen, Türk gençliğinin dine yönelik tutum ve davranışları olumlu ve oldukça yüksek düzeydedir. Özellikle gençlik üzerine yapılan dinî hayatla ilgili alan araştırmaları, bu durumu doğrulamaktadır. Türk gençliği için "dünya kurma" girişiminde, bir takım yıkıcı etkilere rağmen halen tepe noktada olan din, hayatı anlamlandırma açısından yerini önemli ölçüde korumaya devam etmektedir. Ancak, toplumların geleceği olan gençlik; doğru bir din anlayışıyla kimliklenmezse, gençler ortaya konan söylem ve eylemlerde dini, hayatlarına anlam katan güvenilir bir liman veya sığınak olarak kabul etme noktasında sıkıntılar yaşarsa gençlerin hayatında dinin bu konumunu koruması oldukça zor gözükmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Din, Dindarlık, İslam, Türk Toplumu.

Doç. Dr. Yakup YÜKSEL - TNKÜ İlahiyat Fakültesi

GENÇLERİN AHLÂKİ GELİŞİMLERİNDE KUR'AN'IN ROLÜ

Teknolojik gelişmelerden önceki dönemlerde bir gencin yetişmesinde en aktif unsur; aile, çevre ve okul idi. Teknolojinin çok ileri seviyede olduğu günümüzde ise bahsi geçen unsurlara bir dördüncüsü olan teknolojinin ürettiği aygıtlarla birlikte sosyal medyayı eklememiz gerekir. Ne yazık ki genç bireyin davranışlarının şekillenmesinde ilk öncü rolü üstlenen aileye sosyal medya ortak olmuş durumdadır. Hatta ailenin rolünü çalmış olduğunu da söyleyebiliriz

Biz bu tebliğimizde Gençlerin Ahlâki Gelişimlerinde Kur'an'ın Rolü başlığı altında Kur'an ahlakıyla yetişen bir gençlik ile tam tersi durum olan sosyal medya ortamında yetişen gençliğin bir kıyaslamasını yaparak ortaya çıkan (inanç, şahsiyet, aidiyet, iletişim vb.) problemler ve bunların çözüm yollarına işaret edeceğiz. Kur'an'da bahsi geçen ve ömrünü tevhid mücadelesine adayan gençlerle, sosyal medya karşısında ve etkisinde bütün heyecanını kaybeden donuklaşmış ve idealini yitirmiş olan gençlerin bir kıyaslamasını yaparak, Kur'an'ın harekete davet eden mesajlarından pasajlar sunacağız. Sosyal medyanın gençlere sunmaya çalıştığı ve özendirdiği top modellerle, Kur'an'ın sunmaya çalıştığı örnekler arasındaki farklara dikkatleri çekerek, gençlerin ahlâki gelişimlerinde Kur'an'ın rolünü görmüş olacağız. Amacımız günümüz gençlerinin güzel ahlak ilkelerini elde etmelerinin önündeki engelleri ortaya koymak ve Kur'an'ın bu konudaki mesajlarını ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Genç, Ahlâk, Teknoloji.

Doç. Dr. Fatih KURT - Diyanet İşleri Başkanlığı

GENÇLİĞİN POPÜLER SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNDE DİNİ DEĞERLER

İnsan hayatının her evresinde kendine özgü sorunlar olduğu gibi insan yaşamının dinamik süreci olan gençlik çağının da kendisine ait sorunları bulunmaktadır. İnsan gençlik döneminde maddi ve özellikle psikolojik sorunlarla baş etmede rehberlik yapacak temel referanslara ihtiyaç duymaktadır. Bunlar arasında en sağlam ve sağlıklı rehber öncelikle Kur'an ve Hz. Peygamber'dir.

İnsana hitap eden Kur'an, gençlik çağı da dâhil olmak üzere insanın her hayat sürecine yönelik temel prensiplere sahiptir. Çağlar üstü evrensel bir niteliğe haiz olan İslamiyet günümüz gençlerinin de sosyo-kültürel ve psikolojik problemlerine yönelik çözüm önerilerine sahiptir. "İnsanı yaratan, onu en iyi bilendir" temel kabulüyle Allah Teâla Kur'an'da ve onun en doğru anlayan Hz. Peygamber'in sahih hadislerinde gençlerin güncel sorunlarının çözümünde temel ilkeler bulunmaktadır. Buna göre hayatın oluşumunda yer alan problemler karşısında; Allah inancı, Allah'a güven, sabır ve sorunlardan yılmama ve onlarla başetme çabası ve direnci gibi temel prensipler, gençlere yaşama tutunma gayreti yolunda en önemli dini-İslami öneriler olmuştur. İman ve salih amelle pekiştirilen yaşam tarzı ve anlayışı, özellikle gençlik döneminin en güçlü dinamizmini oluşturmaktadır.

Tebliğimizde gençler üzerinde deizm, cinsiyet eşitiği, sekülerlik ve bireysellik gibi popülerliğin yol açtığı sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik dini değerler üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, İman, Modernizm, Sekülerlik, Popülerizm.

Doç. Dr. Vezir HARMAN - TNKÜ İlahiyat Fakültesi

MEAL OKUMAK İLE GENÇLERİN DEİZME YÖNELMESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Günümüzde karşılaştığımız en önemli sorun, okumak konusundaki tembelliktir. Bundan dolayı insanlar tefsir okumak yerine, meal okumayı tercih etmektedirler. Bu ihtiyacın karşılanması için âlimler ve düşünürler, değişik dillerde Kur'ân-ı Kerim'in tercüme ve meallerini ortaya koymuşlardır. Kısa yoldan Kur'ân'ı anlama çabası, beraberinde başka sorunları getirmiştir. Bu sorunlar, üç açıdan ele alınabilir. 1. Kur'ân'ın eşsiz belağatı ve benzersiz *fesahati*, 2. Meali yazan kişinin *ön kabulleri*, 3. Meali okuyan kişinin ön hazırlığındaki yetersizlik.

Allah'ın ezeli ilmi ile Arapça formunda indirdiği Kur'ân, icaz yönüyle benzeri getirilemeyecek bir meydan okumayla indirildiği için, Arapça dışındaki hiçbir dile de tam anlamıyla aktarılması mümkün olmadığı gibi hiçbir dilde benzeri getirilememiştir. Bunun yanında tercüme ve meali yapan kişinin mensup olduğu itikadi kabuller tefsir de olduğu gibi tercüme ve mealde de etkili olmuştur. Meali okuyan kişi genellikle ilmi alt yapısı yetersiz olduğu için meal tercih etmekte olup bazı Arapların bile anlamakta zorlandığı konuları ya yanlış anlamakta ya da anlayamamaktadır. Bununla birlikte internet, sosyal medya, sinema filmleri vb unsurlarla şekillenen seküler, pozitist zihin dünyası farklı bir tanrı tasavvuruna yol açtığı için zihninde şekillendirdiği tanrıyı mealde bulamayınca kendi tanrı ile yetinip rasyonelist veya panteist bir deist olabilmektedir. Kaza-Kader meseleleriyle bağlantılı olarak Allah'ın iradesi ve insanın özgürlüğü sorgulanmakta, kötülük problemi bağlamında ilahi adalet (teodise) eleştirilmekte, kadın-erkek eşitliği merkeze alınarak kadınlara ve erkeklere verilen haklar çerçevesinde kadının özgürlüğü tartışılmakta, din-bilim ilişkisi bağlamında bilimsel teoriler merkeze alınarak dini bilgiler reddedilmektedir.

Bu konuda tarihten günümüze değin en dikkat çekici örnek hidayetin ve dalaletin Allah'a nispetinin keyfiyeti konusunu yanlış anlayan kişilerin varlığıdır. " **فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ** " "*Allah dilediğini dilediğini saptırır, dilediğini hidayete erdirir.*" (FAtır, 35/8) şeklinde tercüme edilen meallerde cebri anlayışa sahip kimseler, hidayet ve idlal konusunda Allah'ın meşietini sebep olarak zannederek "Allah, saptırdığı için insanlar sapmaktadır. O dilediğini yapar" şeklinde anlamışlardır. Diğer taraftan mutezili anlayışa sahip olan kişiler, insanın tamamen hür olduğunu savunmak için ayetteki dilemeyi (meşieti) kullara nispet ederek "Allah hidayeti dileyen kimseyi hidayete erdirir, dalaleti dileyen kimseyi saptırır" şeklinde anlamışlardır. Hâlbuki bu mananın verilmesinin mümkün olmadığını göstermesi açısından A'raf, 7/155. ayet yeterlidir. Bu ayetlerde Allah'ın kulun hidayeti ve dalaletini dilemesi sebep değil, kulun tercihinin sonucudur. Bununla birlikte dileme kula değil Allah'a nispet edilmektedir. Allah, kendisine yönelen kullarını hidayete erdirir. (Nahl, 16/93) Kim Allah'a iman ederse, Allah onun kalbini hidayete erdirir. İnsanlar sapınca Allah onların kalplerini saptırır. Allah sadece kâfirleri, fasıkları ve zalimleri saptırır. Ebu Hanife'nin el-Fıkhul-Ekber'de dikkat çektiği gibi Allah'ın idlalı, hızlan manasında olup adaletidir. Allah'ın hidayete erdirmesi ise Allah'ın lütuf ve ikramıdır. Buna göre ayetin doğru manası şöyle olmalıdır: "*Allah (isyana sapan kullarından) dilediği kimseyi (azabı hak ettikleri için) dalalete terk eder, dilediği kimseyi (affa ve mağfirete layık oldukları için) hidayete erdirir.*" Dalaletin hidayetten önce zikredilmesi de bu manaya işaret etmektedir.

Buradaki amacımız, meal okuyan gençlerin dikkatini bu konuya çekmek ve uyarmaktır. Bununla birlikte mealin mutlak anlamda Kur'ân olmadığını, Kur'ân'a imanın her meale imanı gerektirmediğini hatırlatmaktır. Zira Kuran hakikate ulaşabilmemiz için ilahi koruma altındadır. Fakat mealler beşer algısı ile oluşan kimi zaman isabetli kimi zaman hatalı tercihlerden oluşan dini metinlerdir. Burada din ile dini olanı ayırmayı öğrenmek çok değerlidir. Kuranda çelişki bulunmaz, fakat mealde çelişkiler bulunabilir.

Mealler konusunda toplumda iki uç kutup bulunmaktadır. *Toplumun bir kısmı* Kur'ân meallerini okumanın kişiyi saptıracağını ateist veya deist yapacağını söyleyerek, ya ***Kur'ân'ın***

anlaşılmaz bir kitap olduğunu yada meal okumanın kafa karıştırdığını iddia etmektedir. *Toplumun bir kısmı ise* Kur'ân meallerini okumanın Kur'ân'ı anlamak ve İslam dinini yaşayabilmek için yeterli olduğunu iddia ederek ***Kur'ân'ın basit bir kitap olduğunu*** zannetmektedir. Kur'ân'a yaklaşım tarzı abartanlar ve hafife alanlar arasında itidalli bir yerde aranmalıdır. Zira tefsirleri okuduğu halde deist akımlara yönelen kimseler de var. Dolayısıyla tek ve yegâne çözüm, meali yasaklayıp tefsirleri okumak değildir. Mealdeki yanlış ve tutarsız bir manadan veya tefsirdeki asılsız bir rivayetten ve dayanaksız bir dirayetten dolayı sapıttığını iddia edenlerin sapıtmasında muhtemel diğer sebepler incelenmelidir.

Prof Dr. Cafer Karadaş şöyle demektedir: "*Din kültürü öğretmenleri Diyanet'ten ücretsiz meal isteyip öğrencilere dağıtıyorlar. Öğrenciler okumaya başlayıp anlamlandırma sorunu yaşadıklarında kafaları karışıyor. Ateist ve deist akımlara yönelebiliyorlar.*" Prof Dr. Mehmet Okuyan şöyle demektedir: "*Meallerdeki hatalar gençleri ateist veya deist yapıyor.*"

Katolik kilisesinin Hristiyanlık anlayışına isyan eden Martin Luther, "İncil yeter" sloganıyla ortaya çıkıp incilin mealiyle dindar deistlik diyebileceğimiz Protestan anlayışını üretmişti. Bu anlayışın üretilmesinde tetikleyici unsur incilin tahrif edilmiş olması sebebiyle akla ve bilime aykırı unsurların toplum nezdinde fark edilmesidir. Günümüzde ise aslı Allah tarafından muhafaza edilen Kuran'ın meallerinde yapılan hatalı manalar ise gençleri dindar veya dinsiz deist anlayışlara sevk etmektedir.

Kuran, bir taraftan tezekkür ve tedebbür için kolaylaştırılmış muhkem ayetler içerirken, diğer taraftan imtihan için mecazi bir uslup sebebiyle kastedilen manayı tespit etmek kolay olmadığı müteşabih ayetleri ihtiva eden bir kitaptır. Temel düzeyde iman ve bilgi düzeyindeki insanların rahatlıkla anladığı muhkem ayetler bulunduğu gibi, ilimde derinleşenlerin bile teslimiyetle icmali imana yönelmelerini gerektiren müteşabih ayetler de bulunmaktadır.

Doç. Dr. Ramazan AKKIR - TNKÜ İlahiyat Fakültesi

SEKÜLERLEŞME TEORİSİ BAĞLAMINDA GENÇLERİN BAŞÖRTÜSÜ ÇIKARMA DAVRANIŞININ İNCELENMESİ

Sekülerleşme, dinî inanç ve pratiklerin toplumsal düzenin merkezi konumundan çekilerek bireysel tercihler ve gündelik yaşamın farklı alanlarına dağılması sürecini ifade etmektedir. Bu bağlamda son yıllarda görünür hale gelen başörtüsü çıkarma deneyimi, yalnızca "dinden uzaklaşma" olarak okunabilecek lineer bir dönüşüm değil; kimlik, aidiyet ve beden politikaları arasında yürütülen çok katmanlı bir müzakere sürecidir. Bu çalışma, sekülerleşme teorisi çerçevesinde gençlerin başörtüsü çıkarma deneyimini nasıl anlamlandırdıklarını incelemektedir. Nitel bir desende yürütülen araştırmada, amaçlı örnekleme ile belirlenen 8 katılımcı ile yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Veriler, etik onay ve anonimlik ilkeleri gözetilerek toplanmış; ses kayıtları çözümlenmiş ve tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, başörtüsünü çıkarma kararının tek boyutlu bir dinden uzaklaşma göstergesi olmaktan ziyade çok katmanlı bir anlam yeniden-çerçeveleme süreci olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcı anlatılarında kişisel inanç ve dindarlığın bireyselleşmesi, aile ve topluluk beklentileriyle müzakere, sosyal medyanın normalleştirici etkisi ve yeni normallik, ahlâk–ritüel ayrımı üzerinden dindarlığın yeniden yorumu öne çıkmıştır. Sonuç olarak çalışma, gündelik sekülerlik ve seçici sekülerleşme kavramlarıyla uyumlu biçimde dinsel pratiklerin toplumsal alanlarda farklılaşarak yeniden tertiplendiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte başörtüsü çıkarma davranışı sekülerleşmenin ve dinin yaşanmasının doğrusal ve tek yönlü bir süreç olmadığını ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sekülerleşme, Başörtüsü, Gençlik, Aidiyet, Dindarlık.

Dr. Abdulaziz KIRANŞAL - Diyanet İşleri Başkanlığı

GENÇLİK VE SOSYAL MEDYANIN ETKİLERİ

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte gelişen iletişim araçları ile dünyanın her tarafından bilgiye ulaşımın kolaylaştığı, binlerce ciltlik kütüphanelerin cepte tanışacak kadar küçük cihazlara bile aktarıldığı bir zamanı yaşıyoruz. İnsanların zaman ve mekân kısıtlaması olmadan sesli ve görüntülü iletişim araçları ile birbirlerine anında ulaşabildiği, yerkürenin herhangi bir yerinden ve hatta yerküremiz dışından bile insanların kolaylıkla iletişime geçebildiği bir çağa şahitlik ediyoruz.

Son dönemde internet ve sosyal medya ile birlikte günlük hayat dışında "sanal hayat", "internet ortamı", "sosyal medya", "net" gibi ifadelerle tarif edilen ve belki de normal hayatımızdan daha fazla zamanımızı alan yeni bir durum ile karşı karşıyayız. Dünyamızın sosyal, siyasi, iktisadi, askeri ve ahlaki alanlarının tamamına büyük ölçüde etki eden bu yeni durumun ister istemez dinimiz açısından da bir karşılığı olacaktır. İnternet ve sosyal medyanın dini yaşantımız ve değerlerimiz açısından ciddi bir değerlendirmeye ihtiyacı vardır. Günümüzde ekonomik, sosyal ve siyasal olaylar açısından neredeyse baş aktör konumunda olan internet ve sosyal medyanın günah, sevap, haram, helal gibi fıkıh terimleri açsından muhakkak ele alınması gerekmektedir.

Tüm bunların yanında internet ve sosyal medyanın gençler üzerindeki etkisine de özellikle de değinmemiz gerekmektedir. Haram, helal, ahlak, din gibi bütün değerlerden bağımsız bir sanal hayat sunan sosyal medya, kötü niyetlerle kullanıldığı takdirde şeytanı bile hayretler içerisinde bırakacak işlerin yapılabildiği bir platform olmasının yanında hayırlı ve güzel işler yapmak isteyen insanlar adına da bulunmaz bir fırsattır.

Bu bağlamda gençlerinin sosyal medya kullanımında özellikle aşağıdaki ana başlıklar üzerinden bir değerlendirme yapmak gerekmektedir.

Sosyal medya ahlakı:

Sosyal medya paylaşımları ve niyet:

Fake/sahte profil kullanımı:

Kul hakkı ve sosyal medya:

Sosyal medya ve gösterişçilik:

Sosyal medya ve mahremiyet:

Sosyal medya ve müstehcenlik:

Sosyal medya ve fasık haberler:

Ateizm, deizm, eşcinsellik ve sosyal medya propagandası:

Zaman israfı ve sosyal medya:

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, ahlak, gençlik.

Taşkın KOÇAK – Araştırmacı Yazar

GENÇLERİN DİJİTAL DÖNÜŞÜM KARŞISINDAKİ POZİSYONU NASIL OLMALI

Teknolojik ilerlemenin hızla devam ettiği bu çağda, dijital dönüşüm gençlerin hayatında önemli bir rol oynamaktadır. İnternet, sosyal medya, metaverse ve yapay zeka, onların günlük yaşamlarına, sosyal etkileşimlerine ve kimlik oluşumlarına derinden etki ediyor. Ancak bu ilerlemenin gençlerin sosyal, kültürel ve dini yaşantısına olan etkisi hakkında birçok soru işareti bulunuyor.

Sosyal medyanın bireylerin sosyal ilişkilerini ve kendini ifade biçimlerini nasıl dönüştürdüğü, metaverse dünyalarının gerçeklik algısını nasıl değiştirdiği ve yapay zekanın öğrenme süreçleriyle kariyer planlamasına nasıl yön verdiği konuları, hem global ölçekte hem de İslam dünyasında endişeyle izleniyor. Dijital dönüşüm, bireylerin ve toplumların teknolojik araçlarla yaşamını, iletişimini ve çalışma yöntemlerini dönüştürdüğü süreçtir. Gençler için bu dönüşüm, eğitimden sosyal ilişkilere, dini pratiklerden kişisel gelişime kadar her alanda hissediliyor.

Dijital iletişim araçları gençlerin sosyal etkileşimlerini derinden etkilerken, aynı zamanda siber zorbalık gibi yeni sorunlara da yol açabiliyor. Yapay zeka destekli platformlar ve metaverse evrenleri, gençlerin etkileşim ve yaşam şekillerini farklılaştırıyor. Bu bağlamda, teknolojik dönüşüme karşı durmak yerine gençler üzerindeki etkilerini derinlemesine ele alarak, onların bu süreçte nasıl daha bilinçli hareket edebileceği konusunda onlara destek olup öneriler sunmak. Potansiyel olumsuz etkilerini sınırlamak adına dönüşümden nasıl en iyi şekilde yararlanabileceğimize dair stratejiler geliştirirek, gençlerin dijital çağda nasıl daha sağlam temeller üzerinde bir yaşam inşa edebileceğini yoğunlaşmak lazım. Metaverse, Yapay Zeka,

Anahtar Kelimeler: Dijital Yaşam, Gençlik ve Dijital, Dijitalin Geleceği

Doç. Dr. Osman Nedim YEKTAR - TNKÜ İlahiyat Fakültesi

HZ. PEYGAMBER'İN AİLEDE GENÇ İLETİŞİMİ
-Abdullah b. Abbas r.a. Örneği-

Bu çalışmada Hz. Peygamber'in amcasının oğlu genç Abdullah b. Abbas ile olan iletişimi ele alınacaktır. Amacımız gençlerle doğru iletişim kurabilme metotlarını tespit edip onları zararlı akımlardan koruma çarelerini aile ortamında bulabilmektir. Kriminolojik bulgular, suça bulaşan gençlerin yanlış bir iletişim sonucunda ailelerinden koptuklarını ortaya koymuştur. İbn Abbas, hicretten üç yıl önce dünyaya gelmiş. Hz. Peygamber amcasının oğlunu doğunca kucağına alıp ona dua etmişti. İbn Abbas, hicretten sonra teyzesi Meymûne'nin yanında kalıp Rasûlullah s.a.s.'ın aile hayatını öğrenmeye fırsat bulmuştu. Hz. Peygamber-İbn Abbâs arasındaki iletişimi maddeler halinde şöyle özetleyebiliriz:

1. Hz. Peygamber'in *"Allah'ım, ona Kitab'ı öğret, dinde onu mütehassıs eyle!"* şeklindeki duası**,** büyüklerin gençlere sesli dua etmesinin gençlerin özgüvenlerini artırıcı bir husustur. Özgüvenin artması, iletişim tekniklerinde temel husustur.
2. Gençlik döneminde Hz. Peygamber'in evine rahat girmesi, ondan ayrılmaması: iletişimde sözlü iletişim kadar, sözsüz iletişimin de önemine işaret eder.
3. *"Genç kişi çocukluktan itibaren, beyninde büyüklerinin hallerini sessizce kaydeder."* teorisi, Abdullah'da tezahür etmiş. Bu durum, rivayetlerindeki konu çeşitliliğine ve 1660 hadis nakledebilmesine yardım etmiştir.
4. Hz. Peygamber, Abdullah yanlış yaptığında doğrusunu ona öğretirdi, kızmazdı, onu incitmez, ilme olan merakı sebebiyle ona dua ederdi. İleriki yıllarda Abdullah, bu ahlaka sahip oldu. Bu durum, *"Genç, ailesinde çocukken neyi yaşarsa, onu öğrenir ve etrafına öğretir."* teorisiyle iletişimde izah edilir.
5. Hz. Peygamber veda haccında ağır yürüyen yaşlı sahâbîleri, şeytan taşlamaya giderken on beş yaşındaki Abdullah'a teslim edebilmişti. Burada, Hz. Peygamber'in küçüklüğünden itibaren yetiştirdiği bir gence sorumluluk bilinci kazandırması görülmektedir.

Konumuz hadisler, hadislerin şerhleri, iletişim teknikleri, kriminoloji, psikoloji, sosyoloji, TÜİK verileri, aile alanındaki çalışmalar çerçevesinde işlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Hz. Peygamber, Abdullah b. Abbas, Genç Aile, İletişim.

Doç. Dr. İskender ŞAHİN - İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

GÜNÜMÜZ GENÇLİĞİNİN İNANÇ VE ANLAM KRİZİNE KUR'AN'IN SUNDUĞU ÇÖZÜMLER

Hızlı bir şekilde gelişen pratik yaşamı oldukça kolaylaştıran bilim ve teknoloji, bu yönüyle bizleri olumlu yönde etkilemesine rağmen, inanç dünyamızı, onun değerlerini ve anlam alanlarımızı bir hayli sarsmıştır. Kitle iletişim araçlarının dünyamızı küçültmesi, giderayak daha da globalleşen batı tipi yaşam tarzını, ahlakını ve kültürünü yaygın ve genel geçer bir hale dönüştürmesi, gençlerimizle kökleri arasına aşılması oldukça zor mesafeler koymuştur. Böylece gençlerimiz inanç ve anlam eksenli sorunlarla karşı karşıya gelmişler ve değerine yabancılaşmışlardır. Bu türden sorunların yoğun bir şekilde yaşandığı çağımızda hakikatimizle aramızdaki bağları canlı tutacak ve onunla iletişimimizi sürekli hale getirecek olan temel kaynağımız Kur'an-ı Kerim'dir.

Çağımızdaki dijitalleşmenin inanç ve anlam dünyamızı daraltarak üretmiş olduğu sorunların çözüm merciinin vahiy olduğu kanaatini taşımaktayız. İlahi iradenin hidayet olarak takdim ettiği Kur'ani hakikatlerin, ilgili sorunlarla en fazla karşı karşıya gelen gençlerimize, onların anlayabileceği bir tarzda yeniden tanıtılması oldukça elzemdir. Dolayısıyla biz bu tebliğde ayetlerin takdim ettiği çözüm odaklı ilkeler üzerine yoğunlaşıp bunları tespit etmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, İslam, Gençlik, Problem, İletişim, Ahlak, İman, Anlam.

Dr. Öğr. Üyesi Erhan KUÇLU - Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

TAKVA'dan NAKIS BİR ZAMAN:MODERNİTE

Bu metin dini İslam'ın ortaya çıktığı zamanın ruhu ile orijinine muhalefet eden modern zamanın ruhuna yönelik mukayeseli bir okumadır. Mukayese'nin merkezinde İslam dininde temel bir varoluş kipi olan "takva" kipi yer alır? Takva'nın yazgısı, kıyametin yazgısını haber verir, deyim yerindeyse; "takva azaldıkça kıyamet yaklaşmaktadır".

Metin bu argüman neticesinde iki temel güzergahı belirgin kılar: I. [Ortaya çıkış zamanı ile mukayese edildiğinde] Takva çöküşe yazgılıdır II. Çöküşe yazgılı nesiller takvadan nakıs bir varoluş kipine yazgılıdır. Bu minvalde mesele öncelikle "gençlik"in dinle ilişkisinde değil "dinin ortaya çıkışı sonrası gelmiş ve gelecek olan bütün [yeni] nesilleri kuşatacak olan "zaman[ların] yazgısında/ruhunda aranmalıdır. Ancak ne var ki bu arayış ne bir felsefi sorgulamanın ne de sosyolojik analizin/yorumun uhdesine alabileceği bir arayış değildir, bu doğrudan Resûller sonrasında dinin icazetine malik ve muhatap kimselerin yani müceddid'in ele alabileceği bir meseledir. Dolayısıyla metin kendisini bir problemin formüle edilmesiyle sınırlandırır: Takva'dan Nakıs bir zamanda dinin/dindarın [dindarlığının ve/veya inançsızlığının] geleceği hakkında zamanın ruhu bize ne söylemektedir? Metin bu aşamada problemin sosyolojik izahı için "gençlik"e ve zamanın ruhuna döner.

Gençlik "takva"nın gereklerini yerine getirmeye meylettiği vakit "zamanın onun zihninde ruhunda inşa ettiği davranış, arzu, tamah biçimiyle ve dahası bunların iktidarıyla karşı karşıya kalır". Bu noktada vuku bulan sorun metnin nihai argümanını teşkil eder: Gençlik başka bir zamanın ruhuyla İslam'a (orijin anlamındaki İslam'a) mugayir bir biçimde inşa edilmiş bir varoluş kipine doğmuştur. İslam'ın temelinde varlığı kabul edilen "aşk" metaforuna kulak kesildiğimizde meselenin ifadesi daha sarih hale gelecektir.

Gençliğin içine doğduğu zaman aşk'ı kudretten düşürecek olan "hesaplayıcı düşünce"nin zamanıdır. Bu da gençliğin dini pratiklerini en iyi durumda bir görev olarak veya sürdürülemez bir taklit olarak görmesine yol açacaktır. Metin son evrede bu davranış kalıbı ortaya çıkmadan önce "genç"in zihnindeki refleksif tavırla ilgilenir ve bunu "çıplak" tepki olarak nitelendirir, "çıplak tepki" ona ruhunu üfleyen zamana aittir, ardından vuku bulan şey ise bu "çıplak tepki"nin başka bir sosyalizasyonla giydirilmesidir. Libas bedene münasip olduğunda artık "dindar"lığın imkanı dillendirilebilir, ancak libas bedende durmadığında karşıda beliren siluet "münafıklığın alameti ve/veya varoluş kipi" olarak okunabilir.

Anahtar Kelimeler: İslam, Din, Modernite, Takva, Genç.

Rumeysa BİÇER - Yalova Üniversitesi YL Öğrencisi

GENÇLERDE GELECEK KAYGISI VE DİNDARLIK

Dindarlık, kişinin hayatının tüm alanlarına etki eden, her durumda kendini gösteren bir olgu olduğundan, kişinin psikolojik iyi-oluşuna da etkisi bulunmaktadır. Bu etkinin mahiyeti ve ölçüsü gibi etkenler de sosyal bilim alanında çalışan araştırmacılar tarafından merak edilmiştir. Kaygı gibi kişinin hayatını olumsuz yönde hem psikolojik hem fizyolojik olarak sürekli etkileyen bir duruma karşı dindarlığın etkisinin niteliği de bir diğer merak unsuru olmuştur. Söz konusu iki değişkenin birbiriyle olan ilişkisini ele alan araştırmacılar, dindar kimselerin kaygı düzeylerini ölçmüşler, bazı çalışmalarda kaygılı bireylere araştırma süresince dini ibadetler yaptırılıp araştırma sonrası yapılan ibadetlerin mevcut kaygı düzeyine etkisi ölçülmeye çalışılmıştır.

Kaygı bozukluklarından biri olan gelecek kaygısı da diğer kaygı türleri gibi kişinin yaşam seyrine olumsuz müdahale ve etki etmektedir. Gelecek kaygısı kavramsal açıdan "çok hızlı teknolojik ve toplumsal değişimler karşısında duyumsanan kişisel kafa karışıklığı, toplumsal yönelimsizlik" olarak açıklanan ve "aşırı kaygı bozukluğu" (overanxious disorder) denilen kaygı türlerinden biridir. Bu durum özellikle gençlik dönemi olarak isimlendirilen, 16-25 yaşları arasında, söz konusu yaş aralığının bir özelliği olarak kişilerde sürekli davranış ve düşünce değişimlerinin meydana geldiği dönemde artmaktadır. Gelecekte sahip olunacak hayatın seyrine yönelik olumsuz düşüncelerin beraberindeki endişeden dolayı gençlerde gelecek kaygısına sıkça rastlanabilmektedir.

Dindar olmanın, dini ibadetleri yerine getirmenin, içselleştirilmiş bir inanç taşımanın kaygı düzeyini düşürebildiği yapılan pek çok araştırma ile ortaya konulmuştur. Gençlerde dindarlığın gelecek kaygısına etkisinin belirlenmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Aynı zamanda yüksek lisans tez projesi ve BAP projesi olarak yürütülen projenin teorik kısmı bildiride ele alınmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda tebliğ için belirlenen yöntem içerik analizidir. İçerik analizi yönteminin kullanım amacı konuyla ilgili yazılı materyallerin içerik çözümlemesinin yapılması sonucu metin içeriklerinden sosyal gerçekliğe yönelik çıkarım yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Dindarlık, Gelecek Kaygısı.

Doç. Dr. Mirpenç AKŞİT - Iğdır Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

GENÇLİĞİN ANATOMİSİ: DEĞER VE KİMLİK

Hüviyeti, hakikât'ten ziyade mahiyetin (değişen) olguları üzerine temellendirmek veya hakikât, mahiyet ve hüviyet ilişkisini kavramamak insanoğlunu paradoksal yanılgılara sürüklemektedir. Modernleşme ile birlikte insanlığın kadim köklere olan bağlılığı (hakikâtten uzaklaşması) zayıfladığı oranda değer ve kimlik erozyonu tehlikesi ile karşı karşıya kalır. Batı, yeni bir "ben "oluşturarak profan bir dünya görüşü ile kendinden olmayanı, kendi kültür ve ideoloji kalıplarıyla etkin bir şeklide dönüştürmektedir. Bunun neticesinde kalıcı değer ve kimliklerin modern kültür ve düşünceyle subjektifleştirilmesi ile değerler anlam kaymasına ve yozlaşma uğradı. Bu paradigmadan en fazla etkilenen gurup ise şüphesiz gençler olmuştur. Çünkü onlar için gençler; yenidünya düzenin sosyo-ekonomik, politik ve düşünsel bir sermaye nesnesi rolüne daha elverişlidirler.

Gençlerde asli olanın aksine pragmatik, benmerkezci, hazcı, gibi kimliksizleştirici kuşatmaya daha fazla maruz kalmıştır. Bu çalışmamızda gençliğin değer ve kimlik kavramlarını anlama ve batı medeniyetinin bunlar üzerindeki etkisini anlamlandırmaya yönelik bir tebliğ olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Değer, Kimlik, Modernleşme

Ayhan ÖZ - Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ÖZGÜRLÜK KAVRAMINA YÜKLENEN ANLAM VE GENÇLİĞİN DİN İLE İMTİHANI

Özgürlük, modern dönemin temel kurucu kavramlarından biridir. Hatta insan betimlenirken bu kavrama müracaat edildiği ve "insan, özgür bir varlıktır" şeklinde bir tanımlamaya başvurulduğu görülmektedir. Ancak insanı tanımlamak için kullanılan kavramın kendisinin de izaha muhtaç olduğu anlaşılmaktadır. Zira bu kavrama atfedilen değer ve yüklenen anlam zaman ve mekana bağlı olarak farklılaşmakta; bu farklılık insanların hayata bakışını, eylem ve söylemlerini de etkilemektedir. İnsanın dinle ilişkisi de bu kavrama yüklenen anlam nedeniyle derinden etkilenmektedir.

Günümüzde özgürlük "canının istediğini yapabilmek", "dilediğince eğlenebilmek", "keyfince yaşayabilmek", "dünyanın tadını çıkarabilmek" gibi belli kalıplarla ifade edilmeye çalışılmaktadır. İçinde bulundukları gelişim dönemi itibarıyla dürtüsellik yönü çok güçlü olan gençlere bu türden bir özgürlük anlayışı çok cazip görünmektedir. Din ise koyduğu kural ve kaidelerle insandaki dürtüsel yönü eğitmeye ve kontrol etmeye çalışmaktadır. Özgürlük ve kontrol ikileminde kalan gençlerin çoğu ise kolay olanı, yani keyfince bir hayat sürmeyi, özgürlüğü sınırsızca tecrübe etmeyi tercih etmektedir.

Bu bildiri günümüzde özgürlük kavramına yüklenen yanlış anlama dikkat çekmeyi ve bu özgürlük anlayışının gençlerin dinle ilişkisine nasıl etki ettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede özgürlüğün kavramsal temeli ele alınacak, DKAB programlarında özgürlük kavramının nasıl ele alındığı değerlendirilecek ve gerçek özgürlük deneyimi ile gençleri buluşturmanın yol ve imkanları üzerinde durulacaktır. Çalışmada kaynak tarama yöntemi kullanılarak alanyazındaki çalışmalara müracaat edilecektir. Sonuç olarak özgürlüğün ancak kurallılık ile mümkün olduğu; dinin bizlere gerçek bir özgürlük deneyimi sunduğu; Kierkegaard'ın ifadesiyle gerçek özgürlüğün ancak Yaratıcı ile kurulan ilişkide kendini göstereceği mesajının gençlere iyi anlatılması gerektiği; DKAB programlarında bu kavramla ilişkili doyurucu bir içerik oluşturulmasına ihtiyaç olduğu hususlarına dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Din, Özgürlük, Gençlik.

Arş. Gör. Dr. Ahmet AKDENİZ - Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

GENÇLİĞİN YAŞADIĞI İNANÇ KRİZİNDE HABERÎ BİLGİNİN SIHHATİNE DAİR TARTIŞMALARIN ETKİSİ VE KRİTİĞİ

Dinî ilimlerde merkezi bir yer işgal eden haberî bilgi, çeşitli açılardan inceleme konusu edilmiştir. Haberin lafzî boyutunu araştırma konusu yapan dil bilimleri (sarf, nahiv, hat ve belagat), dil yoluyla aktarılan her türlü haberi, şekilsel ve kurgusal yönden ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaya odaklanmış, bu konuda geniş bir birikim ortaya koymuştur. Haberin fikir-ifade ekseninde doğruluk, uygunluk ve yerindelik boyutunu inceleme konusu yapan mantık ilmi, yargı taşıyan her türlü önermenin durumu hakkında kapsamlı bir miras ortaya çıkarmıştır. Haberin aktarım süreçlerini inceleme konusu yapan hadis ve tarih ilimleri, haberi ilk kez dile getiren, onu işitip aktaran kişileri sağlıklı bir şekilde ortaya koymayı ödev edinmiş, bu hususta ciltler dolusu bilgi sunmuştur. Muhataplarına ulaşan haberî bilginin sorumluluk oluşturup oluşturmayacağını inceleme konusu yapan kelam ve fıkıh usûlü ise, oldukça ayrıntılı bilgiler sunmuştur.

Dinî inanç ve eylemlerin genel manada haberi bilginin bir yansıması olduğu göz önünde bulundurulduğunda dinî ilimlerin haberî bilgiye neden bu denli yakın ilgi gösterdiği rahatlıkla anlaşılmaktadır. Dine intisap eden bireyler, sorumlu oldukları hususları yakînen bilmek ve mucibince amel edebilmek adına şâri‘ tarafından dile getirilen sözlere kulak kesilmekte, söylenileni sahih bir şekilde anlamaya gayret göstermektedir.

Günümüze gelindiğinde ise, haberî bilginin otoritesi etrafında önemli soru işaretleri baş göstermiştir. Bu soru işaretlerinin oluşmasında birçok âmilin etkili olduğu görülmektedir. İletişim ve ulaşım alanında yaşanan baş döndürücü ilerlemeler, bu âmillerin başında gelmektedir. Para, siyasi nüfuz, güç devşirme gibi çeşitli sâiklerle her gün doğru-yanlış sayısız haberin piyasaya sürüldüğü enformasyon çağında, özellikle genç bireyler ciddi kafa karışıklığı yaşamaktadırlar. Gündelik bilgi ile dinî bilginin aynı görsel ve işitsel iletişim kaynakları üzerinden aktarıldığından, gündelik bilgi etrafında ortaya çıkan sorunlar, dinî bilgilere de sirayet etmektedir. Bu da bireyin zihin dünyasında dinî bilgiyi daha fazla sorgulanır hale getirmektedir. Bizler bu bildiride haberî bilginin delil değeri hakkında yaşanan tartışmalara temas edecek ve onun bir bilgi kaynağı olarak kabul edilip edilemeyeceğini kritik edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Haber, bilgi, dinî ilimler.

Prof. Dr. Mehmet SOYSALDI NEVÜ İlahiyat Fakültesi

KUR'ÂN'DAKİ PEYGAMBER KISSALARINDAN GÜNÜMÜZ GENÇLERİNE MESAJLAR

Yüce Allah insanı şerefli bir varlık olarak yaratmıştır. İnsan yaratılıp başıboş bırakılmamıştır. İnsanın çok önemli bir yaratılış gayesi vardır. İnsan bu yüce gayeyi öğrenmeli ve o gayeyi gerçekleştirme yönünde çaba sarf etmelidir. İnsanın doğum ve ölüm arasında geçen dünya hayatını dört merhaleye ayırmak mümkündür. Bunlar; çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve ihtiyarlık dönemleridir. Bu dört dönemin en önemlisi ise gençlik dönemidir. Gençlik, insanın çocukluk ve yetişkinlik arasında geçen dönemini ifade eder. İslâm dinine göre insan buluğ/ergenlik çağına erişmesiyle gençlik dönemine girmektedir. Yapılan bir araştırma sonucuna göre, kız çocukları en erken 10, en geç 18 yaşında buluğ çağına girerken, erkek çocukları ise en erken 9, en geç 19 yaşında buluğ çağına girmektedirler. Dolayısıyla ülkemizde ergenlik yaşının 12-15 yaşları arası olduğunu söyleyebiliriz. Gençlik döneminin bitimi ve ergenlik döneminin başlangıcı ile ilgili farkı görüşler ortaya konulmuştur. Gençliğin sona ermesi ile ilgili yirmi ve kırk yaşları zikredilmektedir.

Gençlik dönemi insan hayatında en verimli dönemdir. Zira insan bu dönemde bedenen güçlü ve hareketlidir. Aklı, fikri güzel şeyler düşünme ve yapmak için elverişlidir. İnsan eğitim ve öğrenimini bu dönemde almakta, mesleğini bu dönemde öğrendiği bilgiler vasıtasıyla kazanmaktadır. Bu dönemde gençler zamanın değerini bilmeli ve zamanı iyi değerlendirmelidirler. Gençlik döneminde zamanını iyi değerlendiren, iyi bir eğitim alan ve mesleğini seçip mesleğiyle ilgili tecrübelerini artıran gençler, yetişkinlik ve ihtiyarlık dönemlerinde hem başarılı olurlar hem de rahat ederler.

Yüce Allah, Kur'ân-ı Kerîm'de geçmiş milletlerin ve peygamberlerin kıssalarını anlatır. Kur'ân-ı Kerîm'in dörtte biri kıssalardan meydana gelmektedir. Kıssaların Kur'ân'da anlatılmasının hikmeti, sadece tarihi bilgiler vermekten ibaret değildir. Yüce Allah, kıssaları ibret alınması için anlatmaktadır. Zira Kur'ân kıssalarında evrensel mesajlar vardır. İşte bizler bu kıssaları okurken, dinlerken; o verilmek istenen mesajları anlayıp ibretler almalıyız. Hayatımızı ona göre inşa etmeliyiz.

Kur'ân-ı Kerîm'de zikri geçen bütün peygamber kıssalarını tahlil etmek bildirimizin kapsamını aşacağından dolayı biz bildirimizde sadece (Hz. Âdem, Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. Süleyman ve Hz. Muhammed gibi) yedi büyük peygamber kıssasını ele alıp tahlil ederek günümüz gençlerine bu kıssalardan önemli mesajlar sunmak istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân-ı Kerîm, Peygamber, Kıssa, Gençlik, Mesaj.

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TURHAN - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

KUR'AN'IN GENÇLİĞE YÜKLEDİĞİ DEĞERLER

Kur'an'ın temel hedefi birey ve toplumun hidayete ermesidir. Bu hedef Kur'anın başında yer alan Fatiha sûresinde hususen vurgulanır ve müminlerde günde beş vakit kıldıkları namazın her rekatında Allah'tan hidayet talep ederler. Bu talebin gerçekleşmesi de onların yakînî bir imana ve salih bir amele sahip olmalarıyla mümkündür. İman samimi bir niyetin, salih amel ise diri ve heyecanlı bir ruh halinin sonucu elde edilir. Kur'an samimiyet, heyecan, hakikat arayışı, sorumluluk, mücadele ruhu, iffet, haya, sabır gibi yüce ahlaki özellikleri örnek genç kişilikler üzerinden anlatmıştır.

Gençlik çağı samimiyetin, heyecanın, mücadele ruhunun, hesapsız diri bir hayatın yoğunlaştığı bir dönemdir. Kur'an "genç bir adam" nitelemesiyle İbrahim peygamberin hakikat arayışını ortaya koyar. Babasından başlayarak, toplumun tamamına karşı cesur ancak saygılı bir edayla nasıl bir mücadele yürütüleceğini gösterir. Açık bir şehvet çağrısına tüm sıkıntıları göze alarak nasıl direnilebileceğinin numunesi olarak Yusuf peygamber anlatılır. Yüce ahlaki değerler için katlanılması gereken mihnette onun adında canlanır. Lakin selametin sabrın sonu olduğu hakikati de onunla öğretilir. Sonuçta sorumluluktan kaçmayan, ehliyetiyle vazifeye talip olan Yusuf'un kişiliğinde yöneticilik dersleri de vurgulanır.

Bu tebliğde Kur'an'ın gençliğe yüklediği olumlu değerler, örnek kişilikler üzerinden ortaya konmaya çalışılmaktadır. İlgili maksada matufen literal bir okumayla Hz. İbrahim, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. Meryem, Ashâb-ı Kehf gibi örneklerden hareketle, günümüz gençlik problemleri de düşünülerek, bir kısmı yukarıda belirtilen sonuçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır. Tebliğin hazırlanmasında klasik sözlüklerden, tefsirlerden, hadis ve siyer kaynaklarından yararlanmakla beraber; güncel gençlik çalışmaları ve konuyla ilgili münhasır tez ve makalelerden de istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Gençlik, Değerler, Hakikat.

Dr. Selcen NEBİOĞLU - Diyanet İşleri Başkanlığı

GENÇLİK DİN VE DEĞER

İnsan hayatında gençlik dönemi, değişimin hem fizikî hem ruhî açıdan en hızlı olduğu dönemdir. Kimlik arayışlarının söz konusu olduğu gençlik yıllarında geleneksel inançların tartışma konusu yapıldığı görülmektedir. Gençlerin belirli sorgulama süreçlerinden geçerek inançlarını sağlamlaştırmaları beklenir. Fakat günümüzde onların dinden, dini değerlerden uzaklaştığı kanaati hâkimdir. Dinî değerlerden uzaklaşma ve dinî mükellefiyetleri yerine getirme hassasiyetinde azalma sadece gençlere has bir problem değildir. Bununla beraber yetişkinlere göre daha pervasız hareket eden gençler, söz ve davranışlarıyla bu problemin görünen yüzü haline gelmektedir. İçinde yaşadığımız toplum hayatında din ve inanç kökenli problemler mevcuttur. Bunların arka planının iki / üç asır geriye giderek araştırılması, İslâm dünyasının modernizmle hesaplaşma sürecinin -ki bu devam eden bir süreçtir- incelenmesi gereklidir.

XVII. asrın sonlarında Avrupa'da başlayıp zaman içerisinde tüm dünyaya yayılan -etkisi günümüzde de devam eden- *aydınlanma hareketi* ile birçok yeni değer gündeme gelmiş ve klasik dünyaya ait değerler tartışma konusu olmuştur. Aslında değerlerdeki değişimi bir sonuç olarak görmek ve en büyük değişimin Allah tasavvurunda özellikle de Allah /insan / âlem ilişkilerini yorumlayan varlık ve bilgi tasavvurlarında olduğunu müzakere etmek gerekir. Bu çalışmada özellikle gençlerde görünür hale gelen din ve inanç kökenli problemlerin temel sebeplerinin tespit edilmesi amaçlandı. Modern dönemde yaşayan Müslümanların varlık, bilgi ve değer anlayışında görülen değişim incelendi. Çalışma kaynaklara dayalı teorik bir çalışma olup konuyla ilgili literatür taraması yapıldı. Özellikle gençlik, din, değer, modernizm, batılılaşma konularıyla ilgili yapılan tez, makale gibi akademik çalışmalar ve neşredilen kitaplar incelendi. Dini davranışlarda ve değerler alanında görülen değişimin gençlerin anlam dünyasının değişmiş olmasından kaynaklandığı tespit edildi.

Arş. Gör. Dr. Seracettin ERAYDIN - MCBÜ İlahiyat Fakültesi

GELENEK İLE MODERN ARASINDA SIKIŞAN MÜSLÜMAN GENÇLİĞİN SORUNLARINI ÇÖZECEK YENİ BİR FIKIH ANLAYIŞININ İMKÂN VE SINIRLARI

Geleneksel dinî anlayış ile modern hayat arasında kalan Müslüman gençliğin sorunlarını çözecek yeni bir fıkıh anlayışının imkân ve sınırlarını irdeleyen bu tebliğden, Müslüman gençlerin fıkıh ilminin genel ilkeleri çerçevesinde inanç ve değerlerinden ödün vermeden modernliği yaşayabileceklerini göstermek amaçlanmaktadır. Bilindiği üzere İslâm'ın gündelik yaşamla ilgili detaylı kurallar sunduğu kabul edilmektedir. Öyle ki İslâm'ın hayatın her alanını kapsayan öğretilere sahip olduğu Müslümanların ortak kanaatini oluşturmaktadır. İslam merkezli bir yaşam sunmaya çalışan fıkıh ilmi de inananların sorunlarını çözebilecek bir potansiyel taşımaktadır. Öyle ki fıkıh ilmi ilk dönemlerden itibaren modern döneme kadar Müslümanların karşılaştığı problemleri çözmeye çalışmış ve bunun sonucunda büyük bir birikim ortaya çıkmıştır. Ne var ki geçmişte fıkıh ilmi çerçevesinde ortaya konulan bu birikim büyük oranda içinden çıktığı zaman ve çevrenin doğasını taşımakta ve modern dönemde Müslümanların sorunlarını çözmek bir yana bazen çözüm yolunu dahi tıkayabilmektedir. Nitekim söz konusu birikim incelendiğinde çoğunlukla onun tarım toplumunun sorunlarına dair izler taşıdığı ve modern hayatın sorunlarına çözüm üretmekten uzak olduğu görülmektedir. Buna mukabil dindar kalmaya çalışan Müslümanlar modern yaşam tarzının çoğu zaman samimi dindarlığı tehdit eden gelişmeleri ve kafa karıştırıcı meseleleri karşısında çaresiz kalmaktadırlar. Bu çaresizlik ve sıkışmışlık halini hissedenlerin başında da Müslüman gençler gelmektedir. Bu sebeple günümüzde Müslüman olmanın oluşturduğu ruh hali ile modern hayatın getirdiği küresel yaşam tarzı arasında sıkışan ve başka seçenek yokmuşçasına Müslüman kalmakla modernleşmek arasında tercihe zorlanan Müslüman gençliğin sorunlarına çözüm üretmek fakihler başta olmak üzere Müslüman âlim ve aydınların en önemli sorumluluklarındandır. Genç nüfusun Müslüman kitlenin büyük bir kısmını oluşturduğu göz önünde bulundurulduğunda söz konusu sorumluluğun büyüklüğü daha iyi anlaşılmaktadır.

Neticede bu çalışma Müslüman fakih ve aydınların fıkıh ilmi prensipleri ekseninde Müslüman gençliğin sorunlarını çözme imkânı ve sınırlarını irdelemekte; esneklik ve kolaylık üzerine kurulu çözüm odaklı yeni bir fıkıh anlayışı teklif etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel, Modern, Gençlik, Fıkıh.

Abdullah CENGİZ – Dr. Öğrencisi - MEB

KUR'AN KIRAATİ ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNDE GENÇLERİN ROLÜ (Mus'ab B. Umeyr Örneğinde)

İnsan sosyal bir varlıktır. Doğup, büyüyüp, geliştiğine ve öldüğüne herkes şahitlik etmektedir. Hayat denilen yolculukta belirli aşamaları katederek madden ve manen tekâmül etmektedir. Çocukluk ve yetişkinlik arasındaki dönem gençlik çağı olarak vasıflandırılmıştır. Yaklaşık on ile kırk yaş arası olarak ifade edilmektedir. Bu dönemde gençler zihnen, rûhen ve bedenen farklı rollere bürünmektedir. İnançlı gençler, örnek bir şekilde çevresi ile sağlıklı iletişim ve etkilişimi gerçekleştirdiğinde hedeflerine ulaşır. Mutluluğu elde eder. İfade edilen örneklik Kur'an ve Sünnet'te beyan edilmiştir. İnsanlığın ortak değeri olan erdemli yaşantıları izah edilmiştir. Aynı doğrultuda Hz. Peygamberin çevresinde yaşları on ikinin üzerinde H. Ali, Abdullah b. Abbas, Enes b. Mâlik, Abdullah b. Ömer gibi genç sahabileri görmekteyiz. Onlardan biri de Mus'âb b. Umeyr'dir. Mekke müstekbirlerine başkaldırarak cahiliye adet ve geleneklerini elinin tersiyle itmiş İslamla şereflenmiştir. Îlay-ı kelimetullah için canından geçmiş, şehid olmuş bir sahabidir. Allah Rasûlü onu Kur'an öğreticisi olarak görevlendirmiştir. Sorumluluk yüklemiştir.

Çalışmamız Kur'ân ve Sünnetin rehberliğinde gençlerin Kurân kıraatı öğrenimi ve öğretimini gaye edinmiştir. Bu bağlamda örnek gençlerin bu uğurda yaptığı gayretleri içermektedir. Kuran ve sünnette geçen "feta" gibi kavramlarla anlatılmak istenenler ve lugat manaları izah edilecektir. Hz. Peygamberin gençleri nasıl yetiştirdiği konusu ele alınacaktır. Gençlerin Kuran öğrenim ve öğretiminde aldığı sorumluluk ve fedakarlıklar anlatılmaya çalışılacaktır. Anlatılanlardan yola çıkarak günümüzdeki Kur'ân hamili genç tavsif edilecektir. Kur'ân ve sünnette geçen model gençlerle ilgili kıssalar vurgulanacaktır. Milli ve manevi değerlere sahip günümüz gençlerinin sorumluluk alarak yeni nesillere Kur'ân öğretiminde uygulayacakları ilkeler sıralanacaktır. Rasulullah yirmi üç senelik peygamberliği sürecinde halkın tüm tabakalarına Kur'ân'ı öğretmiştir. Hadislerinde muallim olarak gönderildiğini beyan etmiştir. Tespit ettiği bazı yetenekli, zeki genç sahabilerle özel olarak ilgilenmiştir. Onların Kur'ân'ı iyi öğrenmesini sağlamıştır. Yetişen genç sahabileri çeşitli ülke ve şehirlere Kur'ân öğreticisi olarak göndermiştir. Bu gelenek halifeler tarafından da devam ettirilmiştir.Yapılan fetihlerle arapça bilmeyen yeni toplulukların gençlerine Kur'ân öğretimi son derece elzemdir. Müslümanlar tarih boyunca Kur'ân'ı öğrenme, öğretme, okuma, anlama, yorumlama, yaşama çabası içerisinde olmuştur. Bunun içinde Arapçayı öğrenme ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Kıraat, öğrenme, Öğretim, Genç.

Doç. Dr. Abdullah İNCE - Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ALGI İLE OLGU ARASINDA MODERN DÜNYADA GENÇLİĞİN İSTİKAMETİ: İNANÇ MERKEZLİ BİR ANALİZ

Gençlik dönemi insan hayatının değişime en açık olduğu dönemdir. Gençler, muhakeme süreçleri geliştikçe evreni, hayatı ve insanı yeni bir gözle görmeye başlar. Gençlerin geleceğe yönelik beklentileri, yaşamlarındaki belirsizlikler, kimliğini kurma aşamasında yaşadığı zorluklar yanında gençliğin değişime açık yönü gençleri bazı zorluklarla karşı karşıya bırakır. Gençliğin yaşadığı hayata dair sorgulamaları inançlarını da gözden geçirmesine sebep olabilir. Bu aşamada gençlerin hayata, olaylara ve mevcut inançlarına yönelik sorgulamaları kritik bir hal alır. Kimliğini kurma aşamasının önemli bir parçası olan inançlarını kendine mal etme süreci, gençlerin sosyal çevresi tarafından farklı algılanabilir. Gençliğin içinde bulunduğu şartlar gereği yaptığı sorgulamalar, yaşadığı muhakeme süreçleri, farklı yaşam şartları gereği ortaya koyduğu pratikler sosyolojik bağlamda değişim olarak değerlendirilir. Ancak gençliğin yaşadığı değişim bazı durumlarda yetişkin merkezli bakış açıları tarafından bozulma, çürüme vb. kavramlarla açıklanabilir.

Türkiye özelinde düşünüldüğünde kimi durumlarda gençlerin inançlarına yönelik tutum, düşünce ve davranışları nitelikli verilere dayanmaksızın genel kabuller üzerinden ele alınmaktadır. Bu tebliğde Türkiye'de gençliğin inançlarına yönelik değerlendirmelerin önemli bir kısmının olgusal gerçeklikten uzak bir şekilde algılar üzerinden yürütüldüğü savunulmaktadır. Araştırmanın temel iddialarını destekleyecek veriler araştırmacı tarafından üniversite gençliği üzerinde yürütülmüş dört farklı saha araştırmasından elde edilmiştir. İlgili çalışmalarda gençlere; Allah'a inanç, Allah tasavvuru, Allah'ın sıfatları, dine inanç, iman esaslarına inanç, deizm, ateizm vb. inanç problemleri konusundaki düşünce ve tutumları sorulmuştur. Tebliğin ana omurgası bahsi geçen araştırmaların verilerinin ilgili literatür bağlamında analiz edilmesi ve yorumlanması yoluyla oluşturulmaktadır.

İlgili verilerden yola çıkarak Türkiye'de gençliğin istikameti konusunda yapılan değerlendirmelerin önemli bir kısmının olgusal gerçekliğe dayanmaktan ziyade, temenniler, kabuller ve endişeler merkezde olacak şekilde sürdürüldüğü ifade edilebilir. Bu tutum, gençliğin inançları ile ilgili algıların olguların önüne geçtiği düşüncesini desteklemektedir. Ancak her halükarda mevcut veriler gençliğin inançlarının belirli ölçüde farklılaştığını göstermektedir. Çağımızda önemli bir "sorun alanı" olarak değerlendirilen gençlik ve inanç olgusunu doğru anlamak, buna uygun politika yapmak, tutum geliştirmek ve hizmet üretmek için konuyla ilgili algıların eleştirel bir süzgeçten geçirilmesi, olgusal gerçekliğin öne çıkarılması kaçınılmaz bir durum olarak görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Modern Dönem, Gençlik, İstikamet, İnanç, Bakış Açıları.

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AKTAŞ - Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

GENÇLİK VE RADİKALLEŞME: RADİKAL GRUPLARIN ÜYE KAZANMASINDA BİR HEDEF KİTLE OLARAK GENÇLER

Dini söylemli radikal yapıların en önemli hedef kitlelerinden birisini hiç kuşkusuz gençler oluşturmaktadır. Bireyin hayatında gençlik yılları olarak tarif edilen dönem son derece devingen bir yapıya sahiptir. Bu süreç, bireyin kendi varlığını bilişsel ve duyuşsal anlamda bir zemine konumlandırmaya çalıştığı ve hayatın anlamı konusundan arayış içerisinde olduğu bir dönemdir. İçinde yaşadığımız Postmodern dönemin parçacı yapısı ve hakikat konusundaki çoğulcu anlayışı özellikle gençlerin parçalı/bölünmüş bir kimlik yapısına sahip olmalarına neden olmaktadır. Bu parçalı kimlik yapısı, gençlerin aşırı uçlar/fikirler arasında savrulmasını kolaylaştırmaktadır. İçinde yaşadığımız çağın baş döndüren değişim hızı da buna eklendiğinde zaten devingen bir süreç içerisinde olan gençlerin sağlıklı bir zeminde kendilerini konumlandırmaları gittikçe zorlaşmaktadır. Gerek çağın baş döndürücü ritmi gerekse zihinsel anlamda arayış içinde olan gençler, dini söylemli radikal örgütlerin üye kazanması konusunda kolay ikna edilebilir bir hedef kitlesi haline gelmektedir. Bu yapılar gençlere kendi perspektiflerinden hareketle bir anlam dünyası sunmakta ve onları kendi saflarına çekmeye çalışmaktadır. Özellikle belli alanlarda yoksunluk içerisinde olan gençler radikal yapılar için kolayca ikna edilebilecek birer potansiyel üye imkanı sunmaktadır.

Nitel bir araştırma olarak tasarlanan ve doküman analizi yönteminin kullanıldığı bu çalışmada gençlerin radikalleşme nedenleri, radikalleşmeye giden süreçleri ile radikal örgütlerin bu anlamda kullandıkları argüman ve stratejileri irdelenecektir. Bununla birlikte gençlerin radikal örgütler tarafından etkilenmesini önlemek adına ne tür tedbirlerin alınması gerektiği irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Radikalleşme, Dini Radikalizm, Gençlik, Üye Kazanma, Propaganda.

Arş. Gör. Fatih BAŞ - Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

21. YÜZYILDA SEKÜLERLEŞME KISKACINDAKİ GENÇLİĞİN DİN VE DÜNYA TASAVVURU : SOSYOLOJİK BİR ANALİZ

21. yüzyıl teknolojik imkanların gelişmesi, küresel iletişim kanallarının kurulması ve bilgiye erişimin kolaylaşması gibi nedenlerle dijital çağ veya bilgi çağı olarak adlandırılır. Bu çağ küreselleşmenin hızlandığı, sanal platformların büyüdüğü, internetin gündelik hayatın önemli bir bölümünde yer aldığı, sosyal medyanın algıları belirleme ve yönlendirme kapasitesine sahip olduğu bir dönemi kapsar. Bir taraftan bilgiye erişim kolaylaşırken; diğer taraftan bilginin verilişi, doğruluğu ve güvenilirliği sorunu ortaya çıkmıştır. Modern dünyadaki bu kompleks durum dinin toplumsal kontrol gücünün eskiye oranla zayıflamasına ve seküler formların alan kazanmasına katkı sağlamıştır. Böylece gençler seküler yaşam biçiminin gündelik tezahürlerine daha açık hale gelmiş, kendi zaviyelerinden dinin yeni formlarını üretme ihtiyacı hissetmiştir.

Çalışmanın amacı; din ve sekülerleşme bağlamında günümüz gençlerinin değişen dünya tasavvurlarını ve yaşam biçimlerini analiz etmek ve bu yeni sürecin sebepleri ile sonuçlarına odaklanmaktır. Çalışmada 'tanımlayıcı ve nedensel' olmak üzere iki araştırma türünden faydalanılmaktadır. Bu doğrultuda tanımlayıcı yöntemle geçmiş ve şimdiki olaylar arasındaki ilişkiler ağı açıklanmaktadır. Nedensel yöntemle ise yaşanılan durumun, var olan tutum ve davranışların arka planındaki gerekçeler izah edilmektedir. Tanımlayıcı ve nedensel yöntem, bütüncül şekilde sekülerleşme sürecinin din ve dünya tasavvuru bağlamında gençler üzerinde nasıl ve neden etkiler yarattığını ortaya koymaktadır.

Çalışmanın muhtemel bulgularını ise günümüzde din ile kurulan ilişkinin teorik düzlemde kalması ve seküler bir dünya tasavvurunun gençlerin zihin dünyasında önemli ölçüde yer edinmesi oluşturmaktadır. Gençlerin din ile ilişki biçiminin kültürel düzeyde gerçekleşmesi; dünya tasavvurunun daha rasyonel, materyalist ve pragmatik gerekçelerle inşa edilmesi de diğer muhtemel bulgular arasındadır. Ayrıca gençlerin seküler formlarla kuşatılmasında toplumsal ve kültürel yapının etkisi de bir başka bulgu olarak ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Sekülerleşme, Din, Toplum, Dünya.

Doç. Dr. İsmet EŞMELİ - Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

GENÇLERİN ANLAM ARAYIŞI BAĞLAMINDA YENİ DİNİ HAREKETLER

Din, insanlık tarihiyle birlikte var olan bir olgu olarak kabul edilmektedir. Her dönem farklı insan gruplarınca benimsenmiş farklı yapıya sahip din olguları vardır. İnananlar için din, kendilerini kurtuluşa, huzura, mutluluğa ve barışa götürecek öğretiler içermektedir. İlahi olarak bilinen dinlere göre ilk insan ve Peygamber olarak kabul edilen Hz. Âdem ile başlayan dini öğretiler bulunmaktadır. Söz konusu bu dini öğretiler insanoğlunun kendini tanımasını, rabbini tanımasını, dünya ve ahiret mutluluğuna ulaşmasını ve nihayetinde kurtuluşa erişmesini amaçlamaktadır. Tarihsel süreç içinde farklı zaman ve mekânlarla birlikte bu din olgusu ve dini öğretiler, elçiler aracılığıyla yenilenmiş ve hatırlatılmıştır. Böylece insanoğlunun huzura ve kurtuluşa ermesini sağlayacak öğretiler varlığını korumuştur. İlahi dinlerin yanı sıra dünya insanlığının benimsediği ve kendilerini kurtuluşa erdireceğini kabul ettikleri birçok dini gelenekler de mevcuttur. Hint dinleri, Çin dinleri ve Japon dinleri bunlara örnek olarak verilebilir. İnsanlık, modern hayatın hızlı değişimlerle birlikte kendini gösterdiği 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yeni arayış ve eğilimler kendisini görünür kılmaya başlamıştır. Özellikle modernitenin getirdiği sosyal, siyasi, ekonomik ve dini değişimler neticesinde insanlar bu hızlı değişim karşısında eski inanç, kabul ve alışkanlıklarını sorgulamak durumunda kalmışlardır. Bazen de yeni arayışlara, kendi anlam dünyasını değişen şartlara göre oluşturma çabasına girişmiştir. Birçok alandaki hızlı değişimden diğer alanlarda olduğu gibi din ve dini anlayış da maruz kalmıştır. Yeni oluşan şartlar neredeyse tüm alanlarda yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Din ve din anlayışında da özellikle gençler açısından, yeni arayış ve sorgulamalar belirgin hale gelmiştir.

Bu çalışmamızda, Yeni Dini Hareketler hakkında kısa bilgilere yer verildikten sonra Yeni Dini Hareketlerin hedef kitlesiyle ilgili bilgilere açıklanıp, gençlerin niçin bu dini oluşumlara yöneldiği, gençlere neler vadettiği ortaya konurken diğer gruplardan daha ziyade niçin gençlerin Yeni Dini Hareketlere yöneldiği açıklanmaya çalışılacaktır. Yeni Dini Hareketlerin gençliğe yönelik faaliyetleriyle ilgili bilgiler ele alınırken bazı karşılaştırmalarda da bulunularak konunun anlaşılmasına katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Doç. Dr. Necati SÜMER - Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

GELENEKSEL KABİLELERDE GENÇLİK ANLAYIŞI

Geleneksel kabileler, yazının olmadığı daha çok avcılık ve toplayıcılıkla uğraşan topluluklardır. Böyle geleneklerde kurallar oldukça katı ve otoritenin yetkisi altında şekillenir. Çocuk, genç, yetişkin ve ihtiyar herkesin belli bir konumu ve davranış biçimleri vardır. Çocukluktan ergenliğe veya yetişkinlikten ihtiyarlığa geçiş belli ritüeller çerçevesinde gerçekleşir. Bu çerçevede gençler geleneksel kabilelerin en aktif motifleridir. Onların toplumun ayakta kalması ve sürekliliğinin sağlaması bağlamında önemli işleri ve işlevleri vardır. Biz de bu çalışmamızda geleneksel kabilelerde gençlerin konumunu, onların toplumdaki rollerini ve üstlendiği görevleri ele almaya çalışacağız. Bunu yaparken dinleri tarihinin deskriptif yöntemini kullanarak hem geleneksel toplumdaki gençlik anlayışını hem de bugüne ışık tutan yönlerini ortaya koyacağız.

Anahtar Kelimeler: Dinler Tarihi, Toplum, Geleneksel Kabileler, Ritüeller, Gençlik.

Dr. Öğr. Üyesi Fatih SANCILI - Ardahan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

İNANÇ VE ANLAM KRİZİ: ORTA DOĞU'DA SİYASETİN MEZHEPLEŞTİRİLMESİ ÖRNEĞİ

İran İslâm Devrimi'nin zaferinden sonra Orta Doğu'daki pek çok siyasî rejim yönetimini iç ve dış tehditlerden koruma yönünde politika geliştirmeye başlamıştır. Bu politika bazen saldırgan bazen de pragmatik görünebilir ama burada mezhepçi bir bakış açısının varlığı da gözükmektedir. Politik dengeler bölgenin siyasî haritasını değiştiren yeni ittifakların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu bölünmenin siyasî ya da stratejik olduğundan çok mezhepsel olduğu algısı güçlüdür.

Araştırmamız bölgenin güvenli hale getirilmesi teorisinin yardımıyla mezhepçilik olgusunu ve bunun Orta Doğu'nun güvenlik ve istikrarına yansımalarını açıklamaya çalışmaktadır. Araştırmada İran, Türkiye ve Suudi Arabistan gibi ülkelerde mezhep temelli bir güvenlik politikasının ortaya çıkışı ve bunun gerilim ve çatışma yuvalarındaki rolü de ele alınmaktadır. Araştırma bölgenin güvenliğini sağlama politikasını yerel ve bölgesel düzeyde incelemektedir. Althusser'in konjonktüre göre okuma metoduyla meselenin ideolojik ve mezhepsel kodlarını çözmeye çalıştık.

Çalışma ülke politikalarının tarihsel köklerine rağmen, bizzat rejimler tarafından yapıldığını ve yalnızca rejimlere hizmet eden ancak halklarına hizmet etmeyen siyasî projeleri hayata geçirmeyi amaçladığını varsaymaktadır. Araştırma mezhepsel endişelerin onları yaratan rejimler arasında karşılıklı güvensizlik, çatışma ve rekabet yerine dostluk ve işbirliği politikasına başvurma dışında bir çözümün olmadığı sonucuna varıyor. Böylece somut olay üzerinden inanç ve anlam krizinin hangi politik koşullarda gerçekleştiğini ortaya koyarak sağlıklı bir çözümleme yapmayı amaçladık.

Anahtar Kelimeler: İslâm Mezhepleri Tarihi, İnanç, Güvenlikçi politika, Mezhepçilik, Vekâlet savaşı.

Server AKIN - Dr. Öğrencisi – DİB

MODERN ÇAĞDA MÜSLÜMAN GENÇLERİN MEZHEP ALGISI

Rönesans ve reform hareketleri ile başlayan, sanayi devrimi, bilimsel devrimler ve Fransız devrimi ile şekillenen ve geleneksel paradigmadan kopuşu ifade eden modernizm 17. yy.'da aydınlanma dönemi olarak öncelikle Batı'da baş göstermiş zamanla ülkemizde de sosyal hayatın bütün alanlarında etkisini hissettirmiştir. Modern düşünce, eski (gelenek) olan her şeyin başarı ve gelişmeye engel olduğu varsayımıyla bütün geleneksel davranışların terkedilerek yeni (moda) tarzlara geçilmesini öğütlemektedir. Modern anlayıştaki gelenekten kopuş fikrinden din ve dinî mezhepler en çok etkilenen kesim olmuştur. Batı'da kiliseye karşı oluşan karşıtlık zamanla dinlerin anlaşılma biçimleri olan mezheplere de mesafeli durulmasına ve insanların mezhep algılarının değişmesine sebep olmuştur.

Bu çalışmada Batı'da modernizmin etkisiyle Din'e (Hıristiyanlık) ve dinî mezheplere olan karşıtlığın zamanla ülkemize nasıl yansıdığını, bu karşıtlığın ülkemiz gençlerinde ne düzeyde olduğu, modern çağda gençlerimizin mezhep algılarının nasıl geliştiği ve pratik hayata nasıl yansıdığı ele alınacaktır.

Çalışmanın temel problemi modern çağın bir getirisi olan "sınırsız özgürlük" anlayışının, günümüz gençlerinin "z kuşağın" algısında, mezhepleri kendilerini sınırlandıran birer disiplin olarak görüp görmedikleridir.

Çalışmada gençlerin Alo fetva hattı (190) üzerinden sıklıkla sordukları "Peygamberimiz (s.a.v.) zamanında mezhep var mıydı?", "Bir mezhebe bağlanmak zorunda mıyım?", "Din, tek olduğu halde neden farklı mezhepler var?", "Mezhepler Müslümanları ayrıştırmıyor mu?", ve benzeri soruların arka planı ile bu soruların modernizm ile olan ilişkisi, tahlil ve çözüm önerileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Modern Çağ, Mezhep, Gençlik Algısı, Modernite, Modernizm.

Dr. Öğr. Üyesi Fatiha BOZBAŞ - Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

ÇAĞDAŞ DÖNEM PERSPEKTİFİNDEN FIKHÎ MESELELERE YAKLAŞIM

İslam dünyasında hayat ile hukukun paralel şekilde seyrettiği uzun yüzyıllar Moğol istilası dahil olmak üzere hiçbir olay entelektüel ve zihnî bir dönüşüme sebep olmamışken, 18. yy. itibariyle meydana gelen değişimler fıkhî hükümlerin gerek evrenselliği, gerekse Müslüman toplumların gündelik hayatındaki işlevselliğine yönelik zihinlerde pek çok istifhamın oluşumuna sebebiyet vermiştir. Günümüzde ise geleneksel fıkıh mirası ve son dönem İslam hukukçularının farklı bakış açılarıyla şekillenen görüşleri ile birlikte değerlendirildiğinde oldukça ihtilaflı, zor bir alan karşımıza çıkmaktadır. Bu çember içerisindeki Müslüman gençlik ise genel olarak ya ihtilaflar ağının içinde kanıksanmış veya şazz bir görüşü benimseyerek tatminkar bir din psikolojisi hüviyetini taşımakta ya bu ihtilaflar yumağının içinden çıkamayarak zihinsel bir bütünlüğe ulaşamamış bir dindarlık kimliğine bürünmekte veyahut fıkhî hükümlerin metodolojik yapısı ve tarihsel serüvenini öğrenip kavrama zahmetine girişmeksizin tümden İslam-din olgusunu reddetmektedir. Müslüman gençliğin entelektüel bir alan olarak fıkıh meteodolojisinden ya habersiz ya da bu metodolojiyi göz ardı etmek suretiyle fıkhî hükümleri anlama ve değerlendirme çabası bir yana, günümüzde İslâm ülkelerinde zaman zaman yaşanan olumsuz hadiselerin, kasıtlı saldırı psikolojisi veya algı operasyonlarıyla fıkhî hükümler ile ilişkilendirilerek küresel kamuoyunda İslâm aleyhine bir pay çıkarılmaya çalışıldığı, bunun da çağdaş zihinlerdeki karmaşıklığı artırdığı görülmektedir.

Bu çalışmada çağdaş müslüman tipolojisinin fıkhî meseleleri değerlendirme şekilleri ve bunun dindarlık olgusuyla ilişkisine yer verilecek akabinde fıkhî meselelerin ve hükümlerin metodolojik çerçevede nasıl algılanması gerektiği izah edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, Hüküm, Mesele, Metodoloji, Genç.

Dr. Öğr. Üyesi Rukiye GÖGEN - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi

ÜNİVERSİTE GENÇLERİNİN DİN KAVRAMINA YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Din insan yaşamına anlam katan, bireyin davranışlarına yön veren, diğer insanlarla ve canlılarla ilişkisini biçimlendiren en önemli unsurlardan biridir. İnsan yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilen din; geçmişten günümüze tarihin bütün devirlerinde var olan, canlılığını sürdüren evrensel bir olgudur. İnanma ihtiyacı bireyin fıtratından gelen bir duygu olduğu için insan var olduğu sürece din olgusu da bireyin yaşamındaki yerini ve önemini koruyacaktır.

Bireyin yaşamında dini duyguların, sorgulamaların canlı bir şekilde yaşandığı zaman dilimi gençlik dönemidir. İnsanın hayatı ve varlığını anlamlandırma çabasının yoğun olduğu bu dönemde gençlerin din kavramına yönelik algıları onların kişiliklerini, davranışlarını ve hayata bakış açılarını etkilemektedir. Birçok kavramın sorgulandığı bu dönemde dine dair cevapları aranan birçok soru bulunmaktadır. Özellikle Allah'ın varlığı, insanın yaratılışı, kaza ve kader, ahiret, cennet ve cehennem gibi konulara dair sorular gençlerin zihnini meşgul etmektedir. Cevabı bulunan ya da bulunamayan ve yanlış cevaplanan sorular ise gençlerin dine yönelik algılarını olumlu ya da olumsuz olarak şekillendirebilmektedir.

Üniversitede eğitim gören gençlerin din kavramına yönelik algılarını tespit etmek amacıyla hazırlanan ve nitel bir yapıda olan bu araştırmada olgu bilim (fenomonoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 150 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri "Din…….a/e benzer; çünkü……."şeklinde oluşan form aracılığıyla toplanacaktır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler nitel (içerik ve betimsel analiz) veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilecektir. Üniversite öğrencilerden din kavramına yönelik elde edilecek metaforlar içeriğine göre kategorilere ayrılacaktır. Elde edilen metaforlar tablolar halinde sunularak yorumlanacaktır. Araştırma sonucunda gençlerin din kavramına yönelik algıları nedenleriyle ortaya konularak din eğitimi açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Genç, din, eğitim.

Öğr. Gör. Dr. Yusuf Kenan ATILGAN - Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

İSLAM İNANCINA DAİR BİLGİNİN KAYNAKLARI, SOSYAL MEDYA İÇERİKLERİ ve GENÇLERİN ANLAM ARAYIŞI

İçinde yaşadığımız zaman diliminde ciddi anlamda bilgi kirliliği yaşanmaktadır. İslam dininin inanç meseleleri hakkında işin ehli insanlar yanında herhangi bir dini eğitim olmayan insanlar da söz söylemektedir. İnanca dair konuların ulemayı ilgilendiren teknik yönleri yanında halkı ilgilendiren kısa, öz ve net tarafları vardır. Halkın teknik tartışmalara dahil edilmesi pek çok yanlış durumlar ortaya çıkabilmektedir.

Gençler sosyal medyada farklı kişilerin dini meseleler hakkında yaptığı yorumlarla karşılaşmakta, farklı ve çelişkili açıklamalar sebebiyle kafaları karışmaktadır. Doğal olarak bilginin kaynağını sorgulamakta ve birbirine zıt düşüncelere itiraz etmektedirler. Bu aynı zamanda gençlerin din ile aralarına mesafe koymalarına sebep olmaktadır.

Gençler sosyal medyada dini meselelerin sunum tarzını eleştirmekte, kavga üslubu ve emredici dili reddetmektedir. Birbirlerini görüşleri dolayısıyla reddeden kişilerin diğerini itham ettiği küfür, nifak ve şirk gibi kelimeleri ayrışma sebebi olarak görmekte ve anlamlandıramamaktadır. Gençler, bazı insanların ortaya koyduğu düşüncelerinde ise hiçbir kaynağa dayanmaması sebebiyle dinden uzaklaşabilmektedir.

Bu bildiride İslam inancı ile doğrudan alakalı bazı konular ele alınmış, görüş ortaya koyan kişiler ismen zikredilmiştir. Bilginin kaynaklarından bahsedilmiş, inanç esaslarındaki farklılıklara değinilmiş, yeni bir din oluşturma çabalarından söz edilmiştir. Sosyal medyada özellikle tartışmalı konular taranmış, ele alınan konular ve verilen örnekler sosyal medyada çok yaygın şekilde yer aldığı için tercih edilmiş ve yapılan değerlendirme ile sonuçlandırılmıştır. Bildirinin amacı; konuları ve ismi geçen kişileri eleştirmek, yanlışlamak ya da doğrulamak değil, İslam inancına dair ortaya konan ve insanların olumsuz etkilendiği içeriklerden örnekler vermek, bilginin kaynaklarının önemine vurgu yapmaktır. Çünkü İslam inancına dair konular dinin asli konularıdır. Yanlış düşünce ve yorumlar gençlerimizin savrulmasına sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslam, İnanç, Sosyal Medya, Gençler.

Arş. Gör. Nurhibe Büşra ER - Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

DEİST GENÇLERDE ESKİ İNANCA DAİR ÖZLEMLER VE YENİ İNANCIN GELECEĞİ SORUNU

Deizm son yıllarda adından sıkça bahsedilen popüler konuların başında gelmektedir. Gençliğin dini kabulleri sorguladığı ve dinden uzaklaşarak yeni dini akımlara yöneldiği görüşü bazı kesimler tarafından kabul görürken diğer bazıları tarafından reddedilmektedir. Bu çalışma deizm olgusunu deist gençlerin gözünden okumak ve deizme dair düşüncelerini kendilerinden öğrenmek amacıyla oluşturulmuş bir saha çalışmasıdır. Çalışmanın ana problemi deist gençlerin eski inançlarına dair özlemlerini ve yeni inancın geleceğine yönelik bakış açılarını öğrenmek etrafında şekillenmektedir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış; yönteme uygun olarak fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu kartopu tekniği ile ulaşılan 18 yaş üstü 14 deist katılımcı oluşturmuştur. Araştırmada yarı yapılandırılmış mülakat ve gözlem teknikleri kullanılmış; verilerin analizinde betimsel analiz ve içerik analizinden yararlanılmıştır.

Yapılan görüşmeler sonucunda deist gençlerin eski inançlarına dair özlemleri ana teması altında "Ramazanlar ve Bayramlar, İbadet ve Dualar, Başörtüsü ve Tanrı" kodları ile belirlenen kavramlara özlem duydukları görülmüştür. İnancın geleceği ana temasında ise "Dine Mesafeli Yaklaşanlar, Bir Dine Dönüşü Belirsiz Olanlar ve Müslümanlığa Geri Dönmeyi İsteyenler" isimli kodların oluştuğu saptanmıştır.

Araştırma sonucunda çalışmaya başlarken belirlenen amaç, ana problem ve alt problemlere dair veriler ortaya çıkmıştır. Mülakatlar sonucu deist gençlerin eski inançlarına dair bazı noktalarda özlem yaşadıkları ve yeni inançlarının geleceği noktasında belirsizlik duygusu ile beraber inanç durumlarının tekrar değişebileceğine dair görüşleri olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deizm, Gençlik, İnanç Sorunları.

Emrah KARAPOLAT - Dr. Öğrencisi - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi SBE

GENÇLİK DÖNEMİ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ BAĞLAMINDA DİN EĞİTİMİ

Gençlik dönemi, çocukluk ve yetişkinlik döneminden ayrı olduğu için bu süreçte bulunan bireyin din eğitimi içerik ve yöntem açısından farklı olmak zorundadır. Genç bireye sağlıklı ve etkili bir din eğitimi verebilmek için onun genel gelişim özelliklerinin ve dini gelişim özelliklerinin dikkate alınması son derece önemlidir. Nitekim bireyi tüm yönleriyle tanımadan yapılacak bir eğitimin başarılı olması mümkün değildir. Gençlik; fiziksel, zihinsel, cinsel, sosyal, duygusal, kişilik, dini ve ahlaki bakımdan pek çok gelişim ve değişimin yoğun olduğu bir dönemdir. Bu anlamda gençlik dönemi din eğitiminde belirli bir program, muhteva ve yöntem belirlemek en uygun yol olarak görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, gençlik döneminde bulunan bireylerin genel ve dini gelişim özelliklerini bir bütün olarak bilmenin din eğitimi açısından önemini ortaya koymak ve bu süreçte daha sağlıklı ve etkili bir din eğitim-öğretimi gerçekleştirmeye katkıda bulunmaktır. Çalışmada psikoloji, eğitim bilimleri ve din ışığında gençlerin genel gelişim özellikleri ve dini gelişim özellikleri etraflıca ele alınacak daha sonra gençlik dönemi din eğitiminde takip edilmesi gereken ilkelere ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Din, Eğitim, Din Eğitimi.